

Előfizetési árak:
 Pestán küldve, vagy helyben házhoz hordva:
 Egész évre 6 frt — kr.
 Félévre 3 frt — kr.
 Évnyegyedre 1 frt 50 kr.
 Községeknél egész évre előfizetve 5 frt.
 Az előfizetési pénzek bérmentesen a kiadóhivatalhoz s legelőszörűbben postai utalvánnyal küldendők.

Ismeretlen kézből jött cikliket nem közlünk, s csak bérmentes leveleket fogadunk el. Kéziratok vissza nem adatnak.

SZOLNOK-DOBOKA.

TÁRSADALMI, KÖZGAZDÁSZATI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

Szerkesztőségi iroda és kiadóhivatal: Deés Kis-király-utca (Baló-ház)

„Szolnok-Dobokamegye“ hivatalos közlönye.
 s a megyei gazdasági egyesület

A lapot érdeklő mindennemű felszólamlások (reklamációk) vagy hirdetések a szerkesztőséghez intézendők.

Hirdetési díjak: Egy 30 négyszög centimeter tért elfoglaló egyszeri hirdetés díja 50 kr, ezen fölül 60 négyszög centimeterig 1 frt s így minden megkezdett 30 négyszög centimeternyi tér többlet után 50 kr. számított. Kedvezményül 4—10-szeri beiktatásnál 50%, 11 és többszöri beiktatásnál 10%-nyi díjelengedés. Bélyegilleték minden beiktatásnál 30 kr. számított.

Nyilttéri cikkek garmond sora után 30 kr. fizetendő. Hirdetéseket elfogad Mudrony és György hirdetési irodája a Hon szerkesztőségében, Budapest, Barátoktere 3. sz. Athenaeum I. emelet.

Megjelenik minden vasárnapon.

A tevékenység új iránya.

Igen figyelemre méltó az a tevékenység, mely nálunk is mutatkozik közgazdasági téren. Viczinalis-vasútak több vidéken épülnek vagy tervezetnek, a gazdasági egyesületek szervezkednek, a kisbirtokosok földhitel-intézete megindítja a vidéki szövetkezetek szervezését; sőt azt sem kell figyelmen kívül hagyni, hogy a gazda és iparos közönség is soha annyira hajlandóan a reformra, ügyeinek rendezésére nem mutatkozott, mint most.

Még az irodalomra is átesapott a vállalkozás, készülőben van sok mindenféle terv, csak egy részének valósulása is nevezetes lendületet fog adni az irodalomnak; ez nemcsak szellemi táplálékot ad, de egyszerűs mind — mint minden szellemi foglalkozás — kifejti a társadalmi és közgazdasági tevékenységet; becsépegteti az emberbe a rendszeret, sőt a takarékoskosságot is, és hogy ez a két erény képes egész társadalmakat megmenteni a süllyedéstől, felvirágoztatni, azt — úgy hisszük — nem kell fejtegetni.

Nem merjük magunkat azzal kecségetni, hogy mind e mozgalom eredményt fog felmutatni, de azt mégis merjük állítani, hogy cselekvésünk szükségét és szervezkedésünket oly kényszerűség idézte elő, mely elől ki nem térhetünk sem most, sem később.

Mert bizony nem valami lelkesedés és nem is egészen önkényes elhatározás kényszeríti a cselekvés terére. Hanem az a sok elemi csapás, melyek következtében egyoldalú gazdálkodásunk átkait csaknem végpusztulás és nyomor között érezzük; valamint a nemzetközi verseny, mely egyfelől a forgalmat tereli el érdekeinkel ellenkező irányba; másfelől saját terményeinket szorítja le eddigi piacainkról. Hol vagyunk attól a 20 év előtti állapottól, mikor Bontoux azt hirdette Európának, hogy Magyarország képezi az élénk kamaráját? Hisz most már az addig ismeretlen Románia, Oroszország mellett ott van Amerika, sőt Kelet-India is.

És azt hiába mondják, hogy vámszerződéssel, vagy vasúti csatlakozások, kikérülésével megóvhattuk volna magunkat a versenytől, mert mi még most is abban a kedvező helyzetben vagyunk, hogy nem idehaza a küzdünk a vetélytársakkal, hanem a külpiacon, a hol forgalom és vám lett nem rendelkezünk; és ha már egyszer elmúlt az az idő, mikor minden egyes ország, sőt vármegye is körül bástyázhatta magát; most már nem elzárkózással és tétlenséggel, vagy ősi szokásokkal mentheti meg magát egy nemzet, mert akkor megkerülve lesz, mint holt-tenger; hanem a versenyben való részvétellel és teljes erőből való iparkodással, küzdelemmel.

Ennek az eszmének, többet mondunk: ennek a fizikai kényszerűségnek felel meg az a törekvés, mely egyfelől a társadalom

különböző rétegeiben mutatkozik, másfelől: a kormány-forgalmi politikája is ennek az eszmének és kényszerűségnek felel meg, hogy egyfelől a nemzetközi forgalmat megszerezzük magunknak; másfelől saját versenyképességünket biztosítsuk. De természetesen ez csak külső biztosíték, de a belső biztosítékot: a társadalom tevékenysége és ökszerű gazdálkodása adja meg. Ezért fontos a megindult tevékenység.

M. P.

A vasút igazgatóság 2-ik gyűlése.

A folyó hó 16-án tartott második ülésen jelen voltak: elnök br. Bánffy Dezső, Krémer Sámuel, Kovács Samu, Placintár Dávid, Voith Miklós, dr. Gajzágó László, Muntyán Ágoston, főmérnök Péterfi Zsigmond és titkár Bovánkovics Gyula. Először is szönyegre került a szamosvölgyi vasút részvénytársulat cégének bejegyzése, a helybeli törvényszéknél eszközölni Muntyán Ágoston bizatott meg, továbbá elhatározottatott a közgyűlési jegyzőkönyvnek a pénzügyminiszterhez leendő felterjesztése, mellyel kapcsolatosan a felküldendő alapszabályok jóváhagyása kéressék, ugyancsak az alapszabályoknak egy példánya a közmunka- és közlekedési miniszterhez felterjesztetik annak bemutatása végett. Az állam által adott 300,000 frt értékű sínekre vonatkozólag elhatározottatott, hogy ezen összegnek megfelelőleg a 600 drb törzsrészvény kiállítva az illető miniszterhez felküldessék.

Elnök jelenti, hogy a részvénytársulat által az építkezés megkezdése előtt leteendő 30,000 frt biztosítékra nézve az elsőbbségi részvényesek consortiumától sikerült megnyerni, hogy az általok letett biztosítékból a fennirt összeg a pénzügyminisztertől áttétessék a közlekedési miniszterhez, melyről mindkét miniszter értesíteni midőn elhatározottatott, egyszersmind a consortium két tagjának Klauber Vilmos és Heider Hugó uraknak ezen előnyös előzékenységeikért az igazgatóság részéről köszönet szavaztatott, mert ez által a társulat meg lett kímélve annak letételével azon összegnek az építkezésre lehető felhasználás alóli elvonástól.

A létesítő bizottság által ideiglenesen beállított irodai személyzetre nézve az igazgatóság aként intézkedett, miszerint Bovánkovics Gyula, mint titkár és pénztárnok havi 100 frt, Weinsrichter Ödön, mint könyvelő s ellenőr 75 frt, — Barabás Károly, mint irnok 30 frt — és Balog András, mint szolga 20 frt havi fizetéssel állandósításának.

Elnök indítványozza, az igazgató és a felügyelőség tagjait értesíteni megválasztásukról, kik egyszersmind felhívatnak nyilatkozni annak elfogadására nézve, a szárnyalt hírekre vonatkozólag megjegyezzük, hogy az igazgatóság, valamint a felügyelőség fizetéséről ez időben szó sem volt s egy közel nincs is arra kinezés. Muntyán Ágoston jelenti, hogy a politikai bejárás után a kisajátítás, ugy az építési munkálatok is azonnal megkezdhetők leendének.

Igazgató főmérnök jelenti, hogy miután a Kolozsvárt megjelenő „Kelet“ és „Magyar Polgár“

s nemkülönben a helybeli „Szolnok-Doboka“ című lapokban a vasút építkezésekre vonatkozó, még április hóban tett felhívások következtében többen jelentkeztek földmunkálatokra, ezek közt: Boros Imre, Grün Salamon, mind kettő Szarvasról, a kik a költségvetésben 22 kron felvett köbméterét 20—22 kron, Friedel Mátyás Kolozsvárról köbméterét 20 kron, Böch Gyula Bácsból köbméterét 19—24 kron, mindnyájan szakférfiak; — Stanger J. mérnök a deési állomástól 3 kilométer távolságon túl Szamosujvárig köbméterenként 19 kr. egységi árban tett ajánlataik fogadtattak el, s ezen vállalkozók által a deési határig az egész földmunka el lesz vállalva, midőn a többi jelentkezők jelesen Blau Ignác, Faednai József Eisen Ignác, Lusztig Lajos, Spigel Móricz, Mandel Mihály, Braum Adolf, Stemmer József és Román Mihály, köbméterenként 25—35 krig ajánlkoztak. Tárgyaltatott továbbá szamosujvári lakos Molnár Ferencnek az őrházak építésére vonatkozó ajánlata, mely előnyös voltaért elfogadtatott. Olvasztatott Oberschon Máxnak B.-pesten kelt a talpfákra vonatkozó levele, melyben felajánlja a gyula-fehérvári, Magyar Illye Karácson falva vasúti állomásoknál letett 21,500 drb talpfáját 55 kr. darabonként, melyeknek 50 kron leendő megvétele elhatározottatott, ugy szintén az is, hogy ezeknek a vasúton Apahidára szállítása érdekében a vasút igazgatóság találtassék meg a szállítási ár leszállításának megadása iránt.

Ederhaid Leopold bethleni lakos zszindely szállításra tett ajánlata, mint főlsleges figyelmen kívül hagyatott, azonban főmérnök utasítottatott, hogy a felépítésre szükséges faanyagok és vállalatokra vonatkozó felhívást tegyen közzé folyó év július 1-ig terjedő határidőre a hirlapokban.

A Szamosujvart aláírt részvény illeték fizetésének könnyebb teljesíthetése tekintetéből Hrobonyi Pál kéretett föl annak átvételére, Placintár Dávid és Voith Miklós ellenjegyzése mellett, ki a begyűjtött pénzt a központi pénztárba fogja beszolgáltatni.

LEVELEZÉS.

(Magyar-Lápos, 1880. június 21-én.)

A m.-láposi állami népiskolában f. év június hava 17. 18. és 19-ik napjain folytak le az iskolai évet bezáró vizsgák, mind három napon számos hallgatóság, — szülők — és érdekeltek jelenlétében; mely vizsgákon gondnoksági elnök Gyárfás Ferencz úr, kitaró és tapintatos eljárásal elnökölt s a gyermekek korához és fejldtségéhez mért kérdésekkel tette élvezetessé a nagy napot, ugyanynira, hogy öröm volt hallgatni a kedves növendékeket, értelmes feleleteik és szabályos előadásaiikkal. Harmadik napon 19-én d. e. 9. órától 12-ig az ének és torna vizsgák folytak le, melyeknek végeztével a közönség teljes meglegedésének nyilvánítása után, kezdetét vette a jutalomosztás és pedig: ki lett osztva 5 db 1 frtos ezüst tallér, 2 db huszas, s 4 db 25 kros ezüst pénzem; könyvekben: 38, db s képekben: 40 db jutalom a kisebb gyermekeknek.

A pénzbeli jutalmakat a következő nemes

érzelmű honfiak s honleányok adták: Csisek Károly úr 2 db 1 frtos tallért, Besenczki János 1 db ezüst huszast s 4 db 25 krost, Sleám Gábor 1 db ezüst huszast. Muszka Antalné önsága 1 db frtos tallért, Szabó Róza és Mari 2 db 1 frtos tallért; a kik is nemes adományaikért fogadják az iskolások nevében a tanítói kar hálás köszönetét.

Ha azonban a t. olvasó közönség részéről valakinek eszébe jutna magában e szerény kérdést koczkoztatni, hogy: „miképen lehetséges 150—160 iskolában járó gyermek sereg közül annyi érdemes és jutalomra méltót találni?” Kész vagyok a következő felvilágosítással szolgálni:

A nép alsó osztályában még most is meg van azon közönyösség, hogy gyermekeiket nem igen szeretik iskoláztatni, s ha néha-néha a törvény szigorához nem nyúlna a t. előjáróság, bizony bizony üresek volnának az iskolák termei!

Az elmondottak után tehát, hogy az iskola iránti érdekltségét — a szülők, — s kedvét az iskolába járásra a gyermekek részéről bárcsak némileg is előmozdíthassuk: jutalmazásban részesítettünk kisebb nagyobb mértékben 89. gyermeket, a kik közül azonban $\frac{1}{3}$ része méltán megérdemelte szorgalma és jó magaviselete által a kitüntetést

Isten áldása legyen hazánkon és a népnevelés előmozdítását munkáló honfiak s honleányainkon !!

LEBEDI JÁNOS,
áll. ig. tanító.

(Felső, 1880. június 13-án.)

A felső két tanerővel ellátott állam-községi iskola, ma tartá az évi szépen sikerült zárvizsgáját, gondnoksági elnök mélt. Torma István úr elnöklete alatt, a helybeli birtokos urak és uriaszonyok, a szülők és nagyszámú közönség jelenlétében.

A mélt. elnök úr egy rövid üdvözléssel a vizsgát megnyitván, egy a tanítónő Szongott Pepi kisasszony által bétanított alkalmi ének elzengése és ima elmondása után megkezdődött előbb az általa vezetett 1-ső és 2-ik osztályba beosztott 40 fiu és leányka; az után a vezértanító Péter Vilmos által vezetett 3-ik és 4-ik osztályba beosztott fiu gyermekek kikérdeztetése. Általában véve, mind értelmesen, tisztán és kellő bátorsággal feleltek.

A kikérdezés végeztével, a tanoncok által sajátkezüleg font, és a kisebb tanszobába szemlére kitett 5 drb törökbuza szalmahéjból készült ezéket, 15 drb szalmakalapot és mintegy 25 drb varrás mintát szemléltünk meg. Ezeket a háziipar legszebb példányainak találván, nem győztük elége bámulni a tanítónő képességét és buzgalmát a tanításban, úgy szintén a kis tanoncok ügyességét, fogékonyságát és munkaszépségét.

Innen a vezértanító által a fiuknak tanított tornászat s apróbb katonai gyakorlatok meg szemlélése végett az iskola helyiség udvarára siettünk ezek is sok ügyességre és szorgalomra mutattak, szóval jól sikerültek.

Mind ezeknek végeztével elnök mlt. Torma István úr egy rövid, de szívből eredt beszédben meleg szavakkal adván kifejezést az általános megelégedésnek és elismerésnek, felhívta a szülőket gyermekeik iránt tartozó nagy és fontos kötelességeiknek lelkiismeretes teljesítésére. Felhívta a tanítókat, hogy jövőre is igyekezzenek hasonló szorgalom és odaadással haladni a szép de tövises pályán, mert az ők kezökben van letéve a nemzet, az emberiség szebb és boldogabb jövőjének alapja. Felhívta a gyermekeket, s atyai szelid jósággal figyelmeztette, hogy szorgalmasan tanuljanak, mindenek felett keressék az Isten országát, melynek ők leendő polgárai és annak életető világát.

Végül kinyilatkoztatva, hogy sok jó és szorgalmas gyermeket talált, kik különösen a háziiparból jutalmat és dícséretet érdemelnek, de a megrendelt 30 darab jutalom könyv (melyből 3 méltósága 10 db, gondnok Torma miklós 10 db

és Beteg Imre helybeli birtokos ur 10 drbt) még nem érkezvén meg, felhívja a gyermeket hogy a jövő vasárnap jelenjenek meg az iskola nagyobb termében azoknak átvételére.

Feszült figyelemmel kísértük nemcsak a vizsga lefolyását, de az iskolának belétetét és egész éven át történt kezelését is, hogy magunknak illő tájékozást és meggyőződést szereztve, férfi komolysággal szólhassunk a tárgyhoz. És mi az eredmény? Ez várakozásunkat felülmuta, jó és kielégítő. A szülők, kik eddig közönyösök szinte hidegek voltak az iskola iránt, látva azt, hogy gyermekeik az iskolában szelid bánásmódban részesülnek, s nemcsak írni, olvasni stb., de tisztaságra, rendre, szelidségre, hasznos házi-iparra is taníttatnak, tökéletesen megvannak nyerve az iskolának. A gyermekek szelleme kitűnő, ezeket a tanulási vágy, szorgalom, rend és tisztaság kedvelése, bizalom és nyíltság jellemzi. Mindenütt látszik a tanítók vas szorgalma, s különösen a szelid nótanító éber figyelme és simító keze.

Épen ezért ohajtandó, hogy népiskoláinkban hol két tanító van mindenütt és kivétel nélkül az egyik állomás nővel töltsék be, és ezen ohajunkat melegen ajánljuk az intéző köröknek, különösen a tanfelügyelőségnek becses figyelmébe.

Jól tudjuk mi, hogy a nemes tett nem szorult senki dícséretére, mind azon által nem tehetjük, hogy e helyen az iskoláról vagyis a tanügyről szólva, meg ne említsük méltóságos Torma István urnak, ki nemcsak erkölcsileg támogatá iskolánkat, de valamint jelenleg, egy a multban is kegyes adományaiban részesítő — egy a tanügy oltárára tett nemes áldozatát, mely ebből áll: Szongott Pepi kisasszony a tan év elején, mint tanítónő ide rendeltetvén, midőn itten sem alkalmas szállást, sem kosztot nem talált volna, mlt. Torma István úr volt az, ki a kisasszonyt magához családkörébe véve, egész éven át teljes ellátásban részesíté. Hisszük mi azt, hogy a szep lelkű tanítónő azért köszönettel s hálával leendő mindig; mindazonáltal fogadja ő méltósága kedves és nemes lelkű családjával együtt a mi és községünk forró köszönetét, adja Isten, hogy még évek hosszú során át örömmel és megelégedéssel szedhesse a megérdemelt tisztelet és hála kedves adóját!!

VERES MÁRTON.

(Csáki-Gorbó, 1880. jun. 15.)

Jótekonyság. — Elemi csapás. — Vásári statistika.

Községünkben is megalakult a „Vörös-kereszt” fiók-egylete, melynek helyben és a vidéken 31 rendes tégya van. Ma választottuk meg a választmányt s ennek tisztí karát. Elnök: Válya Ferenczné, pénztárnok: Ballok Károly kir. járásbíró, jegyző: Vass Imre segédszolgabíró. Választmányi tagok: Özv. Tüzes Karácsonné, Harmath Terka, Cziple Ilka, Rácz Antalné, Pataki Dánielné, Jakobi Hirschné, Sáhím Kata, Faragó Józsefné, Fekete Dánielné, Beldi Dénesné, Kovács Gerő, Butka László és Farkas János.

Az említett jótekonyczélú mozgalom jelzése után szomorú valóról teszek említést. Június 13-án árvíz és jégverés sujtotta e vidék 6 községét. Csáki-Gorbó, Salamon, Tóthszállás, Muncsel, N.-Krisztocz és N.-Lőzna községek határain az ideí termésnek fele semmivé van téve. Tóthszálláson egy tehenet és pár sertést sodort el az árvíz. Ugyan e község határán egy 800 frtb került új hid s 6 kisebb vízvezető rongáltatott meg, mely által a megye is károsodott ezer frton felül.

A június 9. és 10-ik napjain lefolyt alparéti országos vásár forgalmi adatait — az oda való körjegyző szívessege folytán — a következőkben ismétlem: eladatott összesen 700 drb marha, és pedig 120 drb jármás ökör és bival, párja 180—330 frt, 100 drb 2 éves tulok, párja 120—220 frt, 200 drb 1 éves ökör borju, párja 50—110 frt, 100 drb borjas tehén, párja 120—220 frt, 80 drb meddő tehén, párja 90—150 frt, 100 drb 1 és 2

éves tinó mind kedvező árak mellett. Sertések, juhok, kecskék szintén jól keltek. Az iparosok, kereskedők megelégedve távoztak el Alparétról, mert a kereskedelmi és iparczikkek keresettek voltak, mi az első napi barom vásár jó sikerének tulajdonítható. Egy-két lopási kísérleten kívül, daczára a nagy tolongásnak, a vásár példás renddel folyt le. Régóta nem történt Alparéton ily sűrűn látogatott és jó üzlettelevégződő vásár!

MAKFALVI.

A szamosvölgyi vasút politikai bejárása.

(Június 21—24.)

Vasútunk politikai bejárása be van fejezve. A szamosvölgyi vasút már többé nem eszme, hanem test, melynek csak egy esztendei fejlődés, erősödés kell, és nemcsak, hogy megáll a maga lábán, de fut is.

E feletti örömrünk kifejezése mellett a kiküldött bizottság a munkálatok teljesítése után megérdemli tőlünk, hogy közérdekű fáradozásukért köszönetünket, körünkben való megjelenése fölött örömrünket fejezzük ki.

Azonban ezt megelőzőleg térjünk vissza újra az eljárás kezdetére, mely folyó hó 21-én Apahidáról indult ki, itt a bevezetés előzményeit végezve a vasút társulat által rendezett egyszerű ebéd végeztével a vonal megtekintése mellett az est Válaszúton lepte meg, hol b. Bánffy Ádán kastélyában szívélyes fogadtatásra találtak, s másnap a teendők délig igénybe véve a bizottság működését, a főur asztalánál elköltött izletes ebéd után sietőnek működésük tovább folytatására, melynek folytatása közt késő est vala, midőn Szamosújvárra érkeztek, hol egy Hrobonyi Pál és Szappanyos Miklós által rendezett fényes banquette várakozott Szamosújvár várt kedves vendégeire. Sajnáljuk, hogy itt nem hozhatjuk azon szép és sikerült felköszöntéseket, melyek által a fölvilanyozott társaság emelt kedély hangulatban éjjel felé távoza nyugalomra. A bizottság 23-ki teendőit is végezve a város közszeretben álló polgármestere asztalánál elköltött izletes ebéd után, — melyet a házi asszony ki nem fogyó szeretetre méltósága fűszereze — Deésre működésük végpontjára távoznak.

Városunkban a bizottság tagjai a főispán, Krémer Sámuel és Voith Gergely által a legnagyobb előzékenységgel lettek fogadva. 24-én reggel a városház termében felgyűlve, számos vidéki és városi érdekeltek jelenlétében a lefolytatott tárgyalásokról fölvev s megállított jegyzőkönyv felolvasása után a közlekedési miniszter kiküldöttje Gyöngyösi János, lelkes éljenek közt enuncialta a szamosvölgyi vasút munkálatának megkezdését.

Ennek megtörténte után az „Angol”-hoz címzett szálloda nagytermében rendezett diszes ebédre vagy 50-en jelentek meg, a legtöbben a közügy érdemesei és kedélyesen üriték tányérjaikat s — ősi szokás szerint — poharaikat. Toast a diszebéd lelke, de jutott is ebből ugyancsak — ősi szokás szerint.

Vékony Ferencz helyettes polgármester Deés város vendégeit üdvözli és poharát a kiküldött bizottság elnöke Gyöngyössy János miniszteri titkár emeli. Kovács Samu Balog Gyula vasúti felügyelő és Spányi Kálmán főmérnök, miniszteri biztosokra, kívánva nekik, hogy még sok ilyen kiküldetésben legyenek részt. — Gyöngyössy János min. titkár azon férfit elveti, kinek köszönhetni, hogy a vasút létesült, ki leküzdve áldozatokkal, minden akadályt, hogy lelkes törekvése érvényesüljön, a bizottság nevében kívánja, hogy a vasút erkölcsi előnyeit is sokáig élvezze annak létesítője br. Bánffy Dezső főispán. — Bárány Lukács nagyon szép beszédben, melyben arra mutat, hogy a tudomány s művészet virágzása korában élünk, a hadügy képviselője a hadügyminiszter küldöttje Bábith Ferencz mérnök kari százados egészségére iszik. — A főispán áll fel. Kifejti, hogy vasútunk többé nem a jövő reménye, mert megvalósult már, mivel a bizottság elnöke

megadta az építkezési engedélyt. Legőszintébb köszönetét és háláját fejezi ki a bizottság minden tagjainak, jóakarataukért. Két éve fáradoznak a vasút létesítésén, mely idő alatt igen sok akadály merült fel, melyeket a legmagasabb kormánykörök igyekeztek elhárítani s ezek jó indulatának köszönhető, hogy vasútunk eszméje megvalósult. Poharát volt-közmunkaügyi miniszterre és jelenlegi képviselőházi elnök Péchy Tamásra és a mostani közmunkaügyi miniszter Ordódy Pálra, pénzügyminiszter Szapáry Gyulára üriti.

A hadügy miniszter megbízottja bocsánatot kér, hogy németül köszönthesse föl Deés városát. — Kozma Döme ismét megerezsté humorát s mint hajdan a székeleyek Napoleont kérték, adja ki nekik a háborúból részüket, hogy menjenek baza dolgok után látni, úgy kikéri ő most a maga részét a pohárköszöntésből. Deés alapítását s ezer éves multját említve arra köszönt, ki e várost fölébreszté ezer éves álmából: b. Bánffy Dezsőre. Kovács S. Péterffy Zsigmond főmérnökre. — Hatfaludy József Szarvadi Pál kir. tanácsos alispánra. Balogh György a mérnökökre. Bárány L. a főispánra. A főispán a létesítő bizottságra és a két alelnökre. Balog György a főispánra. Kozma Döme Keul József tviszéki elnökre. Vékony F. Hatfaludy Józsefre, majd Tüzes Karácsonra, ez utóbbi Anca Péterre. Hatfaludy J. a mi kedves Jakab bácsinkra. Miskolczy Lajos Kovács Samura és Kozma Dömére. — Sok volt a pohárköszöntő, sokat emlitünk föl, de még nem mindenkit, mert kapott még Krémer Sámuel, Várjon Lajos, Vékony Ferencz stb. S minden beszédet hozsantartó éljenzés s nemkülönb a pohárból való húzás követé. A 2. órakor megkezdett ebéd 4. óra után ért véget.

Prosit!

Szamosujvárt lakó igen tisztelt részvényeseinkhez!

Felkérjük tisztelt részvényeseinket, miszerint folyó év július hó 1-től kezdődőleg a részvény részleteket ottani Hrobonyi Pál urnál befizetni szíveskedjenek. Hrobonyi Pál úr a részleteket beszédni és nyugtázni általunk meghatalmaztatott. A részlet fizetések nyugtázása alkalmával Hrobonyi úr aláírásán kívül Piacsintár Dávid, vagy Voith Miklós igazgató urak is aláírni fognak.

Deésen, 1880. június hó 23-án.

A szamosvölgyi vasút igazgatósága.

VEGYESEK.

— **Eredeti távirat.** Bpest, jun. 26. Méltóságos báró Bánffy Dezső főispán urnak Deés. A szamosvölgyi vasút politikai bejárása után tartott lakomán rólam való szíves megemlékezésért s a megtisztelő jó kívánságokért fogadja méltóságod és a közönség őszinte köszönetemet. Szapáry.

— **Pénzügyminiszter önmaga** Ujfalvi Sámuel megyei árvakönyvvezetőt a deési kerületbe kataszteri becselő pótbiztossá nevezte ki.

— **A belügyminiszter** Deési Dezsőnek deési polgármesterré lett megválasztását, „mint hivatalától felfüggesztett és fegyelmi eljárás alatt álló városi ügyész kijelölhető és megválasztható nem lévén megsemmisítette.“ Ebből kifolyólag a megye alispánja folyó hó 30-án d. e. 10 órára tűzte ki a polgármester választást, azon figyelmeztetéssel, hogy ezen állomás betöltésére vonatkozó ajánlatok folyó hó 29-ig hozzá beadhatók lesznek.

— **Értesítés.** A „vörös-kereszt“-egylet Deés városi fiókja javára július 3-án rendezendő táncmulatságra a meghívók szétküldettek, ha valaki tévedésből, vagy kézbesítési vétségéből a meghívót meg nem kapta volna, szíveskedjék ez iránt Kovács Samuné elnök ő nagysága, vagy Havas Gyula urhoz fordulni, kik azt készséggel fogják kiszolgáltatni. A rendező bizottság jegyzője: Jakab Juliska. Ez estély érdekességét emelni fogja a közönségünknek először bemutatandó ugy neve-

zett „amerikai posta“, melyszerint hölgyeink rövid elmés, vagy humoros tartalmu, férfiakhoz címzett nyílt vagy zárt leveleket adnak be az e végre ott felállított postahivatalhoz, melyek a szünet alatt a címzetteknek kézbesíttetnek, az erre megválasztott 4 postakiadó által. Minden levél kiváltási díja 10 kr. A ki nem váltott levelek nyilvánosan elárvereztetnek. Nökhöz címzett levelek nem fogadtatnak el. Ezen ártalan mulatságot hölgyeink nagyszerűvé és a jótékony célra — egyesek megterhelhetése nélkül — igen jövedelmezővé tehetik.

— **Deés városa** mint részvényes a képzőművészetek társaságába lépett.

— **Besztercze-Naszódmegyének** jun. 23. tartott képviselői gyűlése a maros-ludas-beszterczei vicinális vasút kiépítésére következő segélyt szavazta meg: 1. terület ingyen, 2. átenged 15,000 gyalog és 10,000 fuvar napszámot, 3. ad 2500 frt évi subventiót 10 évre; továbbá kieszközli, hogy az érdekelt községek Beszterczét is beleértve, fával és egyebekkel járuljanak az építéshez.

— **A nagy-iklodi,** rettegi és nagy-ilondai érdekes leveleket térszúke miatt jövő számunkban hozzuk.

— **Hymen. Szentpéteri János** a rettegi általános iskola igazgatója július hó 8-án tartja esküvőjét városunkban Jüngling Mihály erdősz ur kedves és művelt leányával, Berta kisasszonnyal. Áldja meg az egek ura e szent frigyet az élet legnagyobb, legtartósabb boldogságával.

— **Olaszországban** az aratás igen jónak ígérkezik; borban is nagy bőség lesz. — **Szent-Pétervárott** két magasrangú hivatalnokot az utcán meggyilkoltak; mondják, hogy e két „áruló“-t az új titkos kivégzési mód szerint a forradalmi végrehajtó bizottság konczoltatta föl. — **New-Yorkban** 1883-ra világ kiállítást terveznek részvényekre. — **Görögország,** hogy minden eshetőségre készen legyen, 38,000 főnyi hadsereget állít fel csatakészen. — **Háromszéken** gazdasági egylet alakul. — **Fogarassy** erdélyi püspök, kiroli az orvosok is lemondtak, lényegesen jobban van. — **A franczia** kamara elfogadta az általános ammesztia törvényjavaslatát, melyről Gambetta azt mondá nagy beszédében: „nem a gyöngeesség, hanem az erősülés politikája.“ — **A berlini konferencia** határozatairól bizonyost tudni nem lehet, mert a diplomaták titokban tartanak mindent. — **Velenczében** roppart tűzvész volt, mely a híres tengeri arzenál nagyrészét elhamvasztá s borzasztó kárt okozott. — **Sárospatakról** az a hír kelt szárnyra, hogy Windisgrätz herczega elbocsétá uradalmának magyar hivatalnokait s helyettük cseheket alkalmazott.

KÖZGAZDÁSZAT.

Phylloxera Vastatrix szőlő rovar.

Fagy, jégverés, alacsony borárak, hiányzó kivitel, borhamisítás stb. mindmegannyi ok arra, hogy a magyar gazda kedvét elvegyék a szőlőműveléstől, s mintha a sok bajból nem jutott volna ki úntig, fellép az ország különböző részein egy pár, mindennél nagyobb veszedelem, melytől rémül a szőlősgazda, ha csak a neveiket is hallja, melyek a szőlősgazdák e jogosan felt réme: a phylloxera és tortrix, az a gyökéren, ez a növény felsőrészén, főleg a leveleken pusztítva élődik.

Mintegy húsz esztendeje lesz, hogy a phylloxerát — szőlő tetűt — Franciaországban először vették észre, hogy a szőlők valamely eddig ismeretlen betegségben szenvednek, a szőlők év-ről-évre mindinkább pusztultak, az ijedelem nőtt; kutatták, keresték a betegség okát, gyanították ezt is, azt is, míg végre egy franczia tudós megtalálta a baj valódi okozóját, egy apró, homokszem nagyságú állat alakjában. Kitudódott az is, hogy e veszedelmes állattal nem régi időktől fogva fordul elő Franciaországban, hanem Amerikából hozták át szőlővesszőkkel. Amerikában nem az a szőlőfaj honos, a melynek különféle fajtái az

európai borokat szolgáltatják; az ottan honos szőlőfajokon a phylloxera már régóta előfordul, a nélkül, hogy azon szőlőknek valami különös ártalmára volna. Ilyen szőlővesszőket hozva Amerikából Franciaországba bevitték a phylloxerát is. Ez eleintén csak lassan terjedt, de most több szőlő szenved már a phylloxerától, mint a mennyi hazánk összes szőlőterülete.

A phylloxera leginkább a szőlő gyökéren fordul elő, kezdetben a legvékonyabbakon, a midőn már ezeket tönkre tette, áthúzódik az erősebb idősebb gyökökre; a kiveszéshez közel álló szőlőtöknél a karógyökér is el van lépve. Ha igen nagy számban vannak jelen, akkor a gyökér kérgének repedéseiben, vagy a korhadásnak indult kéreg alatt tanyáznak.

Ezen apró állat egymagában nem sokat árthat a szőlőnek, de kártékonyvá válik nagy szaporasága által. Ha a szőlőt nem is sinyli meg az egy-két phylloxera által elvont tápot, és a tápelvonás alkalmával keletkező rendellenes gyökérnövekedést, azért mégis tönkre megy, ha egyszerre ezer és millió phylloxera élősöködik gyökéren. A gyökéren élő phylloxera mind nöstény, melyek mindenike minden megtermékenyítés nélkül szaporít, a szaporítás tart tavasztól őszig. A mint a föld fagya kienged, és a talaj kezd átmelegedni, az áttelelő phylloxerák megdermedt állapotukból új életre ébrednek s elkezdnek tojásokat, u. n. petéket rakni; a peték világos kénársárga színűek, egy állat átlag 30 petét rak. Egy évben tehát több ivadék keletkezik. Az ivadékok száma a viszonyok szerint különböző. Hűvösebb éghajlat alatt nem szaporítanak annyiszor, mint melegebb éghajlat alatt, homokos talajban nem annyit, mint kötött talajban.

A gyökéren élő phylloxera nem mindig ugyanazon mélységben tartózkodik, legközelebb van a föld színéhez a legmelegebb évszakokban; a mint az idő hűvösödni kezd, mélyebbre vonulnak. A hűvösebb idő beálltával szaporaságuk is esökken, októberben egészen megszűnik, az utolsó ivadék azon évben nem fejlődik ki teljesen, csak két vedlésen megy át s ezért az áttelelő alakok apróbbak a közönségesen előfordulóknál.

A phylloxera jelenlétét maga a szőlő is elárulja. Ha kiássuk a szőlő gyökereit és azokon dudorodásokat találunk, akkor biztosra vehetjük hogy azon a tőkén phylloxera van. De sajnos, hogy e jelek csak későn kezdenek mutatkozni, a phylloxera megjelenése után második év őszén, és különösen szembeötlőleg a harmadik esztendőben, tehát még csak akkor, midőn már a phylloxera nagyobb területre terjedt ki.

A phylloxera pusztítása mindig a szőlő kiveszésével ér véget, csakhogy míg másutt 2—3 év elegendő a szőlő kiveszésére itt 4—5 esztendő szükséges.

Megszámlálhatatlan azon szerek száma, a melyeket a phylloxera kiirtására ajánlottak, de melyek közt egy sincs olyan, melynek segítségével kevés költséggel és a szőlő épségben maradásával kiirthatnók a phylloxerát akkor, ha az már nagyobb területen pusztít.

Franciaországban a szénkeneg alkalmazása újabban mindinkább elterjed. Kisebb adagokban adva a tőke tövéhez, a phylloxera nagy részét elöli a nélkül, hogy a szőlőnek ártana; ezen eljárást minden 2. és 3. évben ismételve, a phylloxera jelenléte daczára is művelhető a szőlő; azonban az ily szőlő gyakori trágyázást kíván. Hátránya azonban, hogy ez által a szőlő művelése igen költségessé válik és nálunk a legkevesebb helyen fizetné ki magát. Nálunk ezért mindekép oda kell törekedni, hogyha valamely vidéken fellép a phylloxera, az kiirtassék, még mielőtt nagyobb területre elterjedhetne. Kísérje ezért minden szőlőművelő szőlőjét folytonos figyelemmel, vizsgálja vagy vizsgáltsassa meg a mutatózó gyanus tőkéket, és ha phylloxerát találna, arról tegyen azonnal jelentést, a honnan azután a további intézkedések azonnal elrendeltetnek.

k. b.

A megye területén kezelt postaküldemények forgalma.

Nagy-Szeben, 1880. ápril 25-én. A m. kir. postaigazgató: **Follert.**

HIRDETME'NY.

Felelős szerkesztő: KOVÁCS SAMU.

1—3

1-2 igazgatósága.

1-2

Nyomatja és kiadja „Bánffy és Kovács“ könyvnyomdája Deésen.